

R O Z H O D N U T Í

Nejvyšší správní soud jako soud kárný rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a členů JUDr. Zdeňka Novotného, Mgr. Ing. Josefa Cingroše, Mgr. Stanislava Moláka, JUDr. Jany Nowakové – Těmínové a Mgr. Petra Škvaina, o návrzích **ministra spravedlnosti** ze dne 2. 11. 2010, č. j. 515/2010-OJ-SO/3, a ze dne 26. 11. 2010, č. j. 774/2010-OJ-SO/3, na zahájení kárného řízení proti **JUDr. T. V.**, soudnímu exekutorovi Exekutorského úřadu Přerov, zast. Mgr. Tomášem Greplem, advokátem, se sídlem Horní náměstí 365/7, Olomouc, při ústním jednání konaném dne 14. 2. 2011,

t a k t o :

JUDr. T. V.

na. X

soudní exekutor Exekutorského úřadu Přerov,
se sídlem Komenského 38, Přerov,

j e v i n e n , ž e

- I)** jako soudní exekutor v exekučním řízení vedeném pod sp. zn. 103 Ex 03063/09 a sp. zn. 103 Ex 29751/10
- v rozporu s ustanovením § 320 o. s. ř. vydal dne 16. 1. 2010 exekuční příkaz č. j. 103 Ex 03063/09-17, jímž postihl jiná majetková práva, a to peněžní prostředky na účtu manželky povinného, které mají patřit do společného jmění manželů, v něm označil a jednal jako s účastníkem řízení a poddlužníkem peněžní ústav (mBank), ač tento nebyl účastníkem řízení,
 - v rozporu s ustanovením § 320 o. s. ř. vydal dne 8. 10. 2010 exekuční příkaz č. j. 103 Ex 29751/10-23, jímž postihl jiná majetková práva, a to peněžní prostředky na účtu manžela povinné, které mají patřit do společného jmění manželů, v něm označil a jednal jako s účastníkem řízení a poddlužníkem peněžní ústav (Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s.), ač tento nebyl účastníkem řízení,

t e d y

závažně porušil při výkonu exekuční činnosti povinnost stanovenou právním předpisem,

t í m s p á c h a l

kárné provinění podle § 116 odst. 2 písm. a) exekučního řádu.

Podle § 116 odst. 3 písm. a) exekučního řádu **s e m u u k l á d á**

kárné opatření

ve formě **n a p o m e n u t í .**

II) Podle § 19 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, **s e** kárně obviněný

z p r o š ť u j e

- 1) návrhu ministra spravedlnosti ČR na zahájení kárného řízení ze dne 2. 11. 2010, č. j. 515/2010-OJ-SO/3 pro skutky, kterými mu bylo kladeno za vinu, že
 - jako soudní exekutor v exekučním řízení vedeném pod sp. zn. 103 Ex 03063/09 v rozporu s ustanovením § 36 odst. 2 a § 42 odst. 1 exekučního řádu přibral usnesením ze dne 16. 1. 2010 č. j. 103 Ex 03063/09-18 manželku povinného za účastníka řízení a exekuci realizoval postižením majetku ve společném jmění manželů, když vymáhaný závazek přiznaný platebním rozkazem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 23. 3. 2007, č. j. 63 Ro 1151/2007 – 5, vznikl před uzavřením manželství povinného, tedy před dnem 21. 6. 2008,
 - v rozporu s ustanovením § 88 odst. 2 písm. f) exekučního řádu vydal dne 1. 3. 2010 exekuční příkaz č. j. 103 Ex 03063/09-23 k úhradě nákladů exekuce, kde pouze formálně vyčíslil náklady exekuce a náklady oprávněného bez řádného odůvodnění.
- 2) návrhu ministra spravedlnosti ČR na zahájení kárného řízení ze dne 26. 11. 2010, č. j. 774/2010-OJ-SO/3 pro skutek, kterým mu bylo kladeno za vinu, že
 - jako soudní exekutor v exekučním řízení vedeném pod sp. zn. 103 Ex 29751/10 v rozporu s ustanovením § 36 odst. 2 a § 42 odst. 1 exekučního řádu přibral usnesením ze dne 8. 10. 2010 č. j. 103 Ex 29751/10-24 manžela povinného za účastníka řízení a exekuci realizoval postižením majetku ve společném jmění manželů, když vymáhaný závazek přiznaný rozhodnutím Českého telekomunikačního úřadu,

odboru pro oblast Praha ze dne 22. 11. 2005, č. j. 030452/2005-631/Mel/G-7, vznikl před uzavřením manželství povinné, tedy před dnem 11. 7. 2009,

protože tyto skutky **n e j s o u** kárným proviněním.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

Ministr spravedlnosti podal dva návrhy na zahájení kárného řízení proti JUDr. T. V., soudnímu exekutorovi, pro kárná provinění spočívající ve skutcích, kterých se měl kárně obviněný dopustit ve výroku rozhodnutí popsáním způsobem. U Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného byly návrhy ministra spravedlnosti vedeny pod sp. zn. 14 Kse 6/2010 a sp. zn. 14 Kse 7/2010. Usnesením ze dne 24. 1. 2011, č. j. 14 Kse 6/2010 – 117, byly oba návrhy na zahájení kárného řízení spojeny podle § 23 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád (dále jen „trestní řád“), za použití § 25 zákona č. 7/2002 Sb. ke společnému projednání a rozhodnutí s tím, že společné řízení bude vedeno pod sp. zn. 14 Kse 6/2010.

Kárný soud především zjistil, že oba návrhy byly z hlediska subjektivní a objektivní lhůty podány včas a účinně, neboť byly podány osobou k tomu oprávněnou do šesti měsíců poté, kdy se navrhovatel dozvěděl o kárném provinění (ve věci sp. zn. 14 Kse 6/2010 dne 21. 5. 2010, ve věci sp. zn. 14 Kse 7/2010 dne 18. 10. 2010 – stížnosti manželů povinných) a nejpozději do tří let poté, kdy mělo ke spáchání kárných provinění dojít (16. 1. 2010, 1. 3. 2010, 8. 10. 2010). Návrh na zahájení kárného řízení ve věci sp. zn. 14 Kse 6/2010 došel Nejvyššímu správnímu soudu dne 5. 11. 2010, ve věci sp. zn. 14 Kse 7/2010 dne 30. 11. 2010.

1. **Exekuční řízení ve věci sp. zn. 103 Ex 3063/09 Exekutorského úřadu Přerov (sp. zn. 14 Kse 6/2010).**

Usnesením Okresního soudu v Bruntále, pobočka Krnov, ze dne 3. 2. 2009, č. j. 19 Nc 265/2009 – 5, nařídil soud ve věci oprávněného Raiffeisenbank, a. s., se sídlem v Praze, proti povinnému O. D., exekuci na majetek povinného podle platebního rozkazu Obvodního soudu pro Prahu 4, ze dne 23. 3. 2007, č. j. 63 Ro 1151/2007 – 5, k uspokojení pohledávky oprávněného ve výši 4 750,82 Kč s úrokem z prodlení, pro náklady předcházejícího řízení ve výši 22 266 Kč a pro náklady exekuce, které budou v průběhu řízení stanoveny. Provedením exekuce byl pověřen soudní exekutor JUDr. T. V. Povinný byl upozorněn na to, že po doručení tohoto usnesení nesmí nakládat se svým majetkem a majetkem patřícím do společného jmění manželů. Usnesení nabylo právní moci dne 27. 5.

2009. Podle výpisu z Centrální evidence obyvatel ze dne 13. 2. 2009 byl povinný O. D. ženatý od 21. 6. 2008. Dne 9. 3. 2009 byl vydán exekuční příkaz na prodej movitých věcí, dne 15. 4. 2009 byl vydán exekuční příkaz na přikázání pohledávky z účtu povinného u ČSOB, dne 22. 4. 2009 byl vydán exekuční příkaz na srážky ze mzdy povinného.

Usnesením soudního exekutora ze dne 16. 1. 2010, č. j. 103 Ex 03063/09 – 18, byla ke dni vydání rozhodnutí přibrána jako účastnice řízení manželka povinného L. D. V odůvodnění usnesení je uvedeno, že podle exekučního řádu lze vést exekuci proti povinnému rovněž na majetek spadající do společného jmění manželů, a to i tehdy, jde-li o vymáhání závazku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů.

Dne 16. 1. 2010 vydal soudní exekutor exekuční příkaz č. j. 103 Ex 03063/09 – 17, jímž rozhodl o provedení exekuce postižením jiných majetkových práv podle § 49 odst. 1 písm. d) a § 52 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, v jeho znění ke dni spáchání všech vymezených skutků (dále též „exekuční řád“), za použití § 320 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále též „o. s. ř.“). Za jiné majetkové právo považoval právo povinného na finanční prostředky vyplacené z účtu, který byl u peněžního ústavu veden na jméno manželky povinného L. D. V exekučním příkaze je mimo jiné uvedeno, že se peněžnímu ústavu přikazuje, aby z tohoto účtu nevyplácel peněžní prostředky, neprováděl na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládal, dále se mu přikazuje, aby uvedený účet manželky povinného blokoval i pro předběžné náklady exekuce. Soudní exekutor vyzval peněžní ústav k tomu, aby se zřetelem k právní moci usnesení o nařízení exekuce provedl exekuci odepsáním pohledávky a jejího příslušenství z účtu manželky povinného. Exekuční příkaz dále obsahuje upozornění, že v případě nesplnění povinností vyplývajících z vydaného exekučního příkazu může být uložena pokuta až do výše 50 000 Kč.

Dne 1. 3. 2010 vydal soudní exekutor příkaz k úhradě nákladů exekuce pod č. j. 103 Ex 03063/09 – 23, v němž uložil povinnému uhradit náklady exekuce vzniklé v tomto řízení s tím, že dlužná pohledávka sestává z jistiny ve výši 4 750,82 Kč, z nákladů nalézacího řízení ve výši 22 266,70 Kč, 26,35 % úroku z částky 4 750,82 Kč, nákladů exekuce ve výši 18 762 Kč včetně DPH, z čehož náklady oprávněného činí 4 320 Kč. Ve výroku je dále uvedeno „částku neplatte, byla již uhrazena“. Odůvodnění příkazu obsahuje pouze citaci příslušných ustanovení exekučního řádu, vyhlášky č. 330/2001 Sb. a vyhlášky č. 418/2001 Sb. Příkaz k úhradě nákladů exekuce obsahuje poučení o možnosti podat námitky.

Dne 20. 5. 2010 podala manželka povinného L. D. stížnost Ministerstvu spravedlnosti, v níž namítala, že přestože závazek vznikl výlučně jejímu manželovi před uzavřením manželství, byla přibrána do řízení jako účastnice a následně exekuční příkaz postihl její účet u peněžního ústavu, na nějž jí je poukazována zaměstnavatelem mzda. Poté došlo k exekuci prodejem movitých věcí, při níž byly sepsány i věci, které lze považovat za běžné vybavení domácnosti a věci nutné k zajištění potřeb nezletilé dcery. Pod psychickým nátlakem „ztratila nervy“ a souhlasila s tím, že dluh za manžela uhradí. Výše uvedené pro ni znamenalo, že musela požádat svého zaměstnavatele o půjčku ve výši 42 585 Kč, a dluh včetně nákladů za manžela zaplatila. Současně poukázala na to, že od 10. 5. 2010 je pravomocný rozsudek o rozvodu manželství. Konstatovala, že vrácení peněz

s ohledem na výši jejího jediného příjmu znamená nemalou zátěž a žádala o zajištění nápravy.

2. Exekuční řízení ve věci sp. zn. 103 Ex 29751/10 Exekutorského úřadu Přerov (sp. zn. 14 Kse 7/2010).

Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 8. 9. 2010, č. j. 49 Exe 1142/2010 – 31, nařídil soud ve věci oprávněného EOS KSI Česká republika, s. r. o., se sídlem v Praze, proti povinné M. S., exekuci podle pravomocného a vykonatelného rozhodnutí Českého telekomunikačního úřadu ze dne 22. 11. 2005, č. j. 030452/2005 – 631/Mel/G-7, k vymožení pohledávky oprávněného ve výši 34 063 Kč s úrokem z prodlení, a dále pro náklady oprávněného v exekučním řízení a náklady exekuce. Provedením exekuce soud pověřil soudního exekutora JUDr. T. V. Proti tomuto usnesení podala povinná odvolání, o němž nebylo dosud rozhodnuto. Povinná rovněž podala návrh na zastavení exekuce a na zrušení exekučního příkazu. Návrh byl usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 4. 1. 2011, č. j. 49 Exe 1142/2010 – 52, zamítnut. Usnesení o nařízení exekuce nenabylo dosud právní moci.

Podle výpisu z technologického centra Ministerstva vnitra ze dne 6. 8. 2010 byla povinná M. S. vdaná od 11. 7. 2009. Dne 20. 9. 2010 byl vydán exekuční příkaz na prodej movitých věcí, dne 24. 9. 2010 byl vydán exekuční příkaz na prodej nemovitosti, dne 24. 9. 2010 byl vydán exekuční příkaz na exekuci na zřízení exekutorského zástavního práva, a dne 6. 10. 2010 byl vydán exekuční příkaz na přikázání pohledávky z účtu povinné.

Usnesením soudního exekutora ze dne 8. 10. 2010, č. j. 103 Ex 29751/10-24, byl přibrán za účastníka řízení manžel povinné R. S. V odůvodnění usnesení je uvedeno, že podle exekučního řádu lze vést exekuci proti povinnému rovněž na majetek spadající do společného jmění manželů, a to i tehdy, jde-li o vymáhání nároku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů.

Dne 8. 10. 2010 vydal soudní exekutor příkaz č. j. 103 Ex 29751 – 34, jímž rozhodl o provedení exekuce postižením jiných majetkových práv podle § 49 odst. 1 písm. a) a § 52 odst. 1, 2 exekučního řádu za použití § 320 o. s. ř. Za jiné majetkové právo považoval právo povinného na finanční prostředky vyplacené z účtu, který je veden u peněžního ústavu na jméno manžela povinné R. S. Soudní exekutor přikázal peněžnímu ústavu, aby nevyplácel z účtu manžela povinné peněžní prostředky, neprováděl na ně započtení ani jinak s nimi nenakládal, a dále, aby blokoval uvedený účet i pro předběžné náklady exekuce. Dále peněžnímu ústavu stanovil povinnost provést exekuci odepsáním vymáhané pohledávky a jejího příslušenství z účtu manžela povinné okamžitě poté, kdy mu bude doručeno vyznění o tom, že usnesení o nařízení exekuce nabylo právní moci. Exekuční příkaz dále obsahuje upozornění, že v případě nesplnění povinností vyplývajících z vydaného exekučního příkazu může být uložena pokuta až do výše 50 000 Kč.

Dne 18. 10. 2010 podal manžel povinné Ministerstvu spravedlnosti „podnět k šetření možného trestného činu zneužití pravomoci veřejného činitele a možného trestného činu vydírání a neoprávněného obohacení“. V něm uvedl, že proti usnesení o

nařízení exekuce podala jeho manželka odvolání, a tudíž je podle jeho názoru exekuce neoprávněná a neplatná. Navíc, pokud by takový závazek vznikl, pak vznikl v letech 2003 – 2004, což bylo před uzavřením manželství.

II. Vyjádření kárně obviněného

Kárně obviněný především namítal, že kárné řízení proti exekutorovi nemůže sloužit k soudnímu přezkumu rozhodnutí exekutora, neboť k takovému účelu slouží právní prostředky jiné, a že ani případná nesprávnost některého nebo i všech jeho rozhodnutí nemůže zakládat odpovědnost za kárné provinění.

Poukázal na to, že soudní exekutor má při výkonu samotné exekuční činnosti postavení subjektu, který vykonává určitou pravomoc na základě předpisů veřejného práva. Je tedy nositelem delegované státní moci, a to moci soudní. Tuto činnost vykonává podle § 2 exekučního řádu nezávisle, přičemž při výkonu exekuční činnosti je vázán jen Ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími soudu v řízení o výkonu rozhodnutí a exekučním řízení. Vázanost judikaturou mimo instanční postup v konkrétním řízení zákonem stanovena nesporně není.

Dovozoval, že rozhodovací činnost exekutora představuje výkon soudní moci a otázka kárné odpovědnosti musí být posuzována z obdobných hledisek jako kárná odpovědnost soudců. Podle jeho přesvědčení tedy samotné nesprávné rozhodnutí, resp. nesprávná aplikace práva, nemůže být bez dalšího kárným proviněním. Soudce ani exekutora nelze kárně postihovat za nesprávný právní názor.

Kárně obviněný považoval za zcela nepřijatelné, aby kárné řízení sloužilo k věcnému posuzování a usměrňování právních názorů exekutorů a aby bylo fórem, na němž by exekutoři své právní názory měli obhajovat proti právním názorům jiným. Kárné řízení se nemůže stát prostředkem sjednocování exekuční judikatury a Nejvyšší správní soud by takový stav neměl připustit. Poznamenal, že ani Ministerstvo spravedlnosti není oprávněno k autoritativnímu výkladu zákona.

Kárně obviněný dále uvedl, že i kdyby hypoteticky připustil nesprávnost rozhodnutí, nelze dovozovat, že by šlo o natolik závažný exces, aby bylo možno učinit závěr o naplnění znaků kárného provinění. Dovolával se toho, že neporušil žádné výslovné zákonné ustanovení, a že jeho rozhodnutí byla založena na předběžných právních otázkách, které jsou i v rámci diskuse odborné veřejnosti vesměs dlouhodobě sporné. V další části vyjádření rozebíral jednotlivé skutkové podstaty, v nichž bylo spatřováno kárné provinění, a to z pohledu právní úpravy a judikatury. Dovozoval, že svým jednáním nenaplnil znaky kárného provinění a navrhoval, aby byl kárných návrhů ministra spravedlnosti pro všechny skutky v nich vymezené zproštěn, neboť nejsou kárným proviněním.

V doplnění vyjádření poukázal na princip nezávislosti soudní moci, který byl v určitém rozsahu přenesen rovněž na exekutory s tím, že nelze připustit, aby v kárném řízení proti soudcům a exekutorům docházelo k odbornému posuzování jejich rozhodovací činnosti z hlediska správnosti interpretace a aplikace práva. Na podporu svého tvrzení připojil příspěvek prof. JUDr. Pavla Holländera, DrSc., obsažený ve sborníku konference „*Výzvy slovenského súdnictva a možnosti zlepšenia existujúceho stavu*“. Dále připojil článek autorů J. Dvořáka a Z. Poledny, publikovaný v Právních rozhledech 2002, č. 10, pod názvem „*Exekuční postih pohledávek patřících do SJM a výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu*“ a ve prospěch svého postupu odkazoval rovněž na podrobné argumenty obsažené v tomto článku.

III.

Vyjádření kárného žalobce

Kárný žalobce se ve svém vyjádření postavil na stanovisko, že postavení soudce a soudního exekutora není shodné. Ve vztahu ke kárnému provinění se rozdíly v postavení soudce a exekutora projevují i v ustanoveních exekučního řádu a zákona o soudech a soudcích již v definici kárného provinění. Obdobně rozdílně je upraven státní dohled nad exekuční činností, kdy Ministerstvo spravedlnosti při výkonu státního dohledu prověřuje zákonnost postupu soudního exekutora, dodržování kancelářského řádu a plynulost a délku exekučního řízení. Naproti tomu ministerstvo sleduje a hodnotí postup vrchních, krajských a okresních soudů v řízení a rozhodování pouze z hlediska dodržování zásad důstojnosti jednání a soudcovské etiky, a zda v řízení nedochází ke zbytečným průtahům.

Kárný žalobce poukázal na to, že nucený výkon exekučních titulů představuje výrazný zásah do práv dotčených osob, a proto je nutné klást vysoké nároky na zákonnost postupu soudního exekutora. Dále uvedl, že výsledek kárného řízení nemá vliv na procesní postavení účastníků řízení a nijak nemění jejich práva a povinnosti. Úspěšné uplatnění opravných prostředků účastníkem řízení není uznáním viny soudního exekutora za kárné provinění a nezakládá kárnou odpovědnost exekutora.

Podle názoru kárného žalobce exekutor vydáním exekučního příkazu nerealizuje na rozdíl od soudce rozhodnutí opřené o právní názor. Exekuční příkaz je nástroj postižení majetku povinného a jako takový má přesně stanovenou podobu i povinnosti, které stanoví, včetně adresáta těchto povinností. Exekutor při vydání exekučního příkazu vybírá ze zákonných způsobů vedení exekuce ve smyslu § 58 exekučního řádu. Kárný žalobce po rozboru jednotlivých skutkových podstat a judikatury k dané problematice dovedl, že se soudní exekutor dopustil závažného a opětovného kárného provinění. Připojil usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 3. 9. 2008, sp. zn. 12 Co 914/2007.

Na vyjádření kárného žalobce reagoval kárně obviněný dalším podáním ze dne 9. 2. 2011, v němž prakticky setrval na svém dosavadním stanovisku. Při jednání kárného senátu kárně obviněný zopakoval svou dosavadní argumentaci a navrhoval, aby byl zproštěn všech skutků uvedených v obou návrzích na zahájení kárného řízení. Kárný žalobce vyslovil přesvědčení, že skutky, pro které byly návrhy na zahájení kárného řízení podány,

byly prokázány a jsou kárnými proviněními ve smyslu exekučního řádu. Navrhoval, aby kárně obviněnému byla uložena pokuta ve výši podle uvážení senátu.

IV. Námitka podjatosti

V průběhu kárného řízení vznesl kárný žalobce námitku podjatosti členů kárného senátu Mgr. Ing. Josefa Cingroše a Mgr. Stanislava Moláka, jakožto přísedících z řad soudních exekutorů. Důvodem pro postup kárného žalobce bylo chování kárně obviněného, který zaslal dne 24. 1. 2011 elektronickou poštou dopis, jehož obsahem byla výzva k obraně společných zájmů exekutorů a kterým se obracel na všechny členy Exekutorské komory s tím, že nesouhlasí s postupem ministra spravedlnosti vůči jeho osobě v tomto kárném řízení a že postup ministra spravedlnosti překračuje jeho oprávnění zasahovat do činnosti exekutorů. Kárný žalobce v postupu kárně obviněného spatřoval „nepřípustné ovlivňování soudce hraničící se zasahováním do nezávislosti soudu ve smyslu § 335 zákona č. 40/2009 Sb. (trestní zákoník)“. Domáhal se proto určení, do jaké míry jsou tyto členové kárného senátu ovlivněni výzvou kárně obviněného.

Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 9. 2. 2011, č. j. Nao 9/2011 – 148, rozhodl tak, že členové kárného senátu Mgr. Ing. Josef Cingroš a Mgr. Stanislav Molák **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodnutí věci vedené ve společném řízení u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 14 Kse 6/2010.

V odůvodnění rozhodnutí je mimo jiné uvedeno, že „*všichni členové kárného senátu (viz shora bod [13]), tj. i přísedící, mají v době rozhodování konkrétního případu postavení nezávislých soudců. Žalobce spatřuje důvod podjatosti jen a pouze v tom, že soudním exekutorům Mgr. Ing. Josefu Cingrošovi a Mgr. Stanislavu Molákovi byl odeslán dopis, jehož obsahem je výzva žalovaného, aby se ostatní členové tohoto profesního stavu ztotožnili s jeho názorem. Takovýto důvod podjatosti sám o sobě však nemůže obstát. Vznesl-li účastník řízení námitku podjatosti podle § 8 odst. 5 věty 4 s. ř. s., musí ji zdůvodnit a uvést konkrétní skutečnosti, v nichž podjatost soudce, resp. přísedícího dovozuje. To plyne i z rozsudku zdejšího soudu ze dne 9. 11. 2004, č. j. Nao 43/2004 – 319, (publ. pod č. 1137/2007 Sb. NSS). Podle něho dovozuje-li účastník podjatost soudce z jeho poměru k blíže určeným fyzickým osobám, aniž by však uvedl, v čem tento poměr spočívá a jakým způsobem souvisí s projednávanou věcí a soudcem, který se na projednávání podílí, vznesená námitka podjatosti není důvodná. To však žalobce v tomto případě neučinil.*

Pokud by zdejší soud přistoupil na žalobcovu pojetí institutu nepodjatosti, mohlo by v hraničním případě snadno dojít k situaci, na kterou upozorňují i členové kárného senátu, jejichž podjatosti je v projednávaném případě namítána. Z projednání věci by totiž teoreticky museli být vyloučeni všichni, resp. ti, které by si účastník řízení za účelem vyloučení „vybral“. Stačilo by jen, aby účastník řízení rozeslal jím vybraným soudcům svůj názor na věc. Takový postup by snadno zabránil dovolávání se práv a spravedlnosti a byl by v rozporu s demokratickými základy státu. Soudci jsou podobným situacím vystavováni denně, neboť krom toho, že se podílejí na výkonu státní moci, denně komunikují s okolním světem, sledují média, a jsou

sami médií i občany sledování a z časté i ostře kritizování. Jinými slovy vedou osobní život v každodenní realitě, nežijí ve slonovinové věži. Proto mezi osobní kvality přísedícího zcela nepochybně patří také připravenost takovým vlivům čelit, což ostatně prohlašují ve svém slibu při ujímání se jejich funkce (srov. § 5 zákona o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů). K témuž účelu ostatně slouží i procedura výběru přísedících kárného senátu (viz § 4b téhož zákona). Pouhý leták nebo zpráva, které soudce nebo přísedící obdrží, nemohou jejich podjatost ohrozit.”

V.

Relevantní právní úprava

1.

Společné jmění manželů

Právní úpravu společného jmění manželů (před 1. 8. 1998 bezpodílové spoluvlastnictví manželů) obsahuje zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále též „občanský zákoník“) v § 143 a následujících. Podle § 143 odst. 1 občanského zákoníku *společné jmění manželů tvoří*

a) majetek, nabytý některým z manželů nebo jimi oběma společně za trvání manželství, s výjimkou majetku získaného dědictvím nebo darem, majetku nabytého jedním z manželů za majetek náležející do výlučného vlastnictví tohoto manžela, jakož i věcí, které podle své povahy slouží osobní potřebě jen jednoho z manželů, a věcí vydaných v rámci předpisu o restituci majetku jednoho z manželů, který měl vydanou věc ve vlastnictví před uzavřením manželství a nebo jemuž byla věc vydána jako právnímu nástupci původního vlastníka,

b) závazky, které některému z manželů společně vznikly za trvání manželství s výjimkou závazků týkajících se majetku, který náleží výhradně jednomu z nich, a závazků, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého.

Podle § 145 odst. 3 občanského zákoníku *závazky, které tvoří společné jmění manželů plní oba manželé společně a nerozdílně.*

Podle § 262a, věty první o. s. ř. *výkon rozhodnutí na majetek patřící do společného jmění manželů lze nařídit také tehdy, jde-li o vydobytí závazku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů.*

Podle § 36 odst. 1 exekučního řádu *jsou účastníky exekučního řízení oprávněný a povinný. Podle druhého odstavce téhož ustanovení jsou-li exekučním příkazem postiženy věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty patřící do společného jmění manželů, je účastníkem exekučního řízení, pokud jde o tyto věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty, i manžel povinného.*

Podle § 42 odst. 1 věty první exekučního řádu (postižení majetku patřícího do společného jmění manželů) *exekuci na majetek patřící do společného jmění manželů lze provést také tehdy, jde-li o vymáhání závazku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů.*

Podle § 255 odst. 2 o. s. ř. *jsou-li nařízeným výkonem rozhodnutí postiženy majetkové hodnoty nebo práva patřící do společného jmění manželů, je účastníkem řízení, pokud jde o tyto majetkové hodnoty, i manžel povinného.*

2.

Příkazání pohledávky

Exekuční řád uvádí taxativní výčet způsobu provedení exekuce při vymáhání povinnosti ukládající zaplacení peněžité částky v § 59 odst. 1, přičemž pod písmenem b) uvádí exekuci příkazáním pohledávky. V § 63 (exekuce postižením jiných majetkových práv) dále vymezuje, že exekuci postižením jiných majetkových práv lze provést také postižením podílu povinného jako společníka nebo komanditisty ve společnosti nebo postižením členských práv a povinností povinného jako člena v družstvu. V § 65 stanoví přiměřené použití občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí příkazáním pohledávky.

Výkon rozhodnutí příkazáním pohledávky upravuje občanský soudní řád v části šesté, hlavě III. Hlava III. obsahuje několik způsobů výkonu rozhodnutí příkazáním pohledávky. V § 303 a násl. o. s. ř. je upraveno příkazání pohledávky z účtu u peněžního ústavu, v § 312 a násl. o. s. ř. příkazání jiných peněžitých pohledávek a v § 320 a násl. o. s. ř. postižení jiných majetkových práv.

Výkon rozhodnutí příkazáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu lze nařídit ohledně pohledávky povinného z běžného, vkladového nebo jiného účtu vedeného v jakémkoliv měně u peněžního ústavu působícího v tuzemsku, nestanoví-li zákon jinak. V nařízení výkonu rozhodnutí příkazáním pohledávky z účtu soud přikáže peněžnímu ústavu, aby od okamžiku, kdy mu bude doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, z účtu povinného až do výše vymáhané pohledávky a jejího příslušenství nevyplácel peněžní prostředky, nevyplácel na ně započtení a ani jinak s nimi nenakládal. O tom, že usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nabylo právní moci, soud vyrozumí oprávněného a peněžní ústav; peněžnímu ústavu vyrozumění doručí do vlastních rukou. Výkon rozhodnutí se provede odepsáním vymáhané pohledávky a jejího příslušenství z účtu a jejím vyplacením oprávněnému (srov. § 303 – 311 o. s. ř.).

Postižení jiných majetkových práv je upraveno v § 320 odst. 1 o. s. ř. tak, že výkon rozhodnutí lze nařídit postižením jiného práva než mzdy, peněžité pohledávky nebo nároku uvedeného v § 299, jde-li o právo, které má majetkovou hodnotu a které není spojeno s osobou povinného a je převoditelné na jiného. Podle § 320 odst. 2 o. s. ř. se na tento výkon rozhodnutí použijí přiměřeně ustanovení § 312 odst. 2, § 313 – 316, není-li stanoveno jinak.

Podle § 313 odst. 1 o. s. ř. v nařízení výkonu rozhodnutí zakáže soud povinnému, aby se svou pohledávkou jakkoli nakládal. Dlužníkovi povinného soud zakáže, aby od okamžiku, kdy mu bude doručeno nařízení výkonu rozhodnutí, povinnému jeho pohledávku vyplatil, provedl na ni započtení nebo s ní jinak nakládal. Podle odst. 2 citovaného ustanovení soud doručí usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí oprávněnému, povinnému a dlužníkovi povinného. Dlužníkovi povinného je doručí do vlastních rukou. Povinnému nesmí být doručeno dříve než dlužníkovi povinného. Podle § 313 odst. 3 o. s. ř. ztrácí povinný právo na pohledávku okamžikem, kdy bylo dlužníkovi povinného doručeno usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí.

Podle § 314 o. s. ř. jakmile nabude usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí právní moci, vyrozumí o tom soud oprávněného a dlužníka povinného; dlužníkovi povinného soud doručí vyrozumění do vlastních rukou.

Podle § 314a odst. 1 o. s. ř. výkon rozhodnutí se provede tak, že dlužník povinného po právní moci usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí vyplatí oprávněnému pohledávku v rozsahu, v jakém byla nařízením výkonu postižena.

3.

Příkaz k úhradě nákladů exekuce

Podle § 88 odst. 1 exekučního řádu *náklady exekuce a náklady oprávněného určuje exekutor v příkaze k úhradě nákladů exekuce, který doručí oprávněnému a povinnému.* Podle § 88 odst. 1 písm. f) exekučního řádu *příkaz k úhradě nákladů exekuce obsahuje stanovení povinnosti k náhradě nákladů, včetně jejich vyčíslení a odůvodnění.*

Podle § 88 odst. 3 exekučního řádu *může účastník řízení podat u exekutora proti příkazu námitky do osmi dnů od doručení. Pokud exekutor v plném rozsahu námitkám nevyhoví, postoupí je bez zbytečného odkladu soudu (§ 45), který o námitkách rozhodne do patnácti dnů. Případné vyjádření k námitkám adresované soudu exekutor doručí také tomu, kdo námitky podal.*

VI.

Judikatura soudů k dané problematice

1.

V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 3. 2008, sp. zn. 20 Cdo 1690/2007, jímž bylo odmítnuto dovolání povinného, byla přezkoumávána právní věc, v níž okresní soud nařídil exekuci na majetek povinného, jejímž provedením pověřil soudního exekutora. Odvolací soud (krajský soud) uzavřel, že námitky, které povinný a jeho manželka vznesli (nemajetnost a skutečnost, že vymáhaný závazek vznikl před uzavřením manželství) nejsou

námitkami rozhodujícími pro posouzení podmínek pro nařízení exekuce (§ 44 odst. 10 exekučního řádu). V dovolání povinný namítal, že majetek postižený exekucí není jeho majetkem, nýbrž výlučným majetkem jeho manželky. Vymáhaná pohledávka vznikla za trvání jeho předchozího manželství a bývalá manželka se také při vypořádání SJM dohodou zavázala k úhradě pohledávky. Proto nemůže být povinný ve věci ani pasivně legitimován. Nejvyšší soud v odůvodnění usnesení k této námitce vyslovil: „K námitce povinného, že odvolací soud při posuzování návrhu na nařízení exekuce nezkoumal, zda vymáhaná pohledávka vznikla za trvání manželství povinného a jeho manželky R. S. je třeba dodat, že je již výrazem ustálené soudní praxe, že vznik pohledávky za trvání manželství, tj. splnění podmínky nezbytné pro použití majetku tvořícího společné jmění, se při nařízení výkonu rozhodnutí neprokazuje a soud vychází z návrhu na nařízení výkonu, z jiných tvrzení oprávněného, popřípadě z toho, co jinak vyšlo v řízení najevo. Obranu, že vymáhaná pohledávka nesmí být uspokojena z majetku, který se považuje za součást společného jmění, např. proto, že vznikla povinnému před uzavřením manželství nebo po jeho rozvodu, nelze uplatnit v řízení, které nařízení výkonu rozhodnutí předchází, nýbrž pouze způsobem uvedeným v ust. § 267 o. s. ř., tj. tzv. excindanční žalobou, tedy žalobou na vyloučení věcí z exekuce, kterou projedná a o níž rozhodne soud v řízení podle třetí části občanského soudního řádu [...]

Z výše uvedeného lze uzavřít, že odvolací soud, který námitku, že vymáhaná pohledávka nevznikla za trvání nynějšího manželství povinného, pokládal při nařízení exekuce za irrelevantní, při právním posouzení věci nepochybil.

Podobně neobstojí i námitka povinného, že není ve věci pasivně legitimován, neboť povinnost k uspokojení vymáhané pohledávky přešla dohodou o vypořádání společného jmění manželů na jeho bývalou manželku; soud totiž aktivní či pasivní legitimaci účastníků zkoumá jen na základě exekučního titulu, který v souzené věci zavazuje povinného.“

V usnesení ze dne 26. 11. 2003, sp. zn. 20 Cdo 238/2003, jímž bylo dovolání povinného zamítnuto, poukázal Nejvyšší soud na své usnesení ze dne 28. 5. 2003, sp. zn. 20 Cdo 1054/2002. Konstatoval, že tímto usnesením bylo řečeno, že „v řízení, jež rozhodnutí o nařízení výkonu předchází, se soud nezabývá – kromě jiných skutečností – otázkou vzniku závazku, jehož vydobytí je požadováno. Vznik pohledávky za trvání manželství, tj. splnění podmínky nezbytné pro použití majetku tvořícího (zaniklé a nevypořádané) společné jmění, se při nařízení výkonu rozhodnutí neprokazuje a soud vychází z návrhu na nařízení výkonu, z jiných tvrzení oprávněné, popřípadě z toho, co jinak vyšlo v řízení najevo. Obranu, že vymáhaná pohledávka nesmí být uspokojena z majetku, který se podle ustanovení § 262a odst. 1 o. s. ř. považuje za součást (zaniklého a nevypořádaného) společného jmění, například pro to, že vznikla povinné před uzavřením manželství nebo po jeho rozvodu, nelze – oproti názoru dovolavatele – uplatnit v řízení, které nařízení výkonu rozhodnutí předchází, ani návrhem na zastavení již nařízeného výkonu rozhodnutí, nýbrž toliko způsobem uvedeným v ustanovení § 267 o. s. ř., tj. tzv. excindanční žalobou, kterou projedná a o níž rozhodne soud v řízení podle části třetí občanského soudního řádu. Výrazem úspěchu dovolatele v takovém řízení by bylo rozhodnutí o vyloučení majetku z exekuce (tedy důvod pro zastavení výkonu rozhodnutí podle § 268 odst. 1 písm. f) o. s. ř.).“

Ze starší judikatury ohledně výkonu rozhodnutí příkazáním z účtu u peněžního ústavu se poukazuje na rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 29. 9. 1965, sp. zn. 8 Co 558/65, v němž byl vyjádřen názor, že „pro peněžitou pohledávku vůči povinnému nelze nařídit výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy jeho manželky. Právo na vyplacení mzdy není věcí a nemůže tedy tvořit část bezpodílového spoluvlastnictví manželů.”

Ohledně výkonu rozhodnutí příkazáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu formuloval Nejvyšší soud v usnesení ze dne 14. 4. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1774/1999, závěr, že „výkon rozhodnutí příkazáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu podle ustanovení § 303 a násl. o. s. ř. může být nařízen a proveden jen u pohledávky z účtu, jehož majitelem je povinný. Jiná pohledávka z účtu není způsobilým předmětem tohoto výkonu rozhodnutí, i kdyby na účet byly vloženy peněžní prostředky povinného, případně peněžní prostředky patřící do společného jmění manželů (povinného a majitele účtu).

Manžel majitele účtu není účastníkem řízení o výkon rozhodnutí příkazáním pohledávky z tohoto účtu.”

Nejvyšší soud v odůvodnění tohoto usnesení současně vyslovil, že „uvedený závěr ovšem nelze vykládat tak, že by tyto peněžní prostředky vůbec nebylo možné postihnout cestou výkonu rozhodnutí. V závislosti na tom, z jakého právního titulu byly na účet uloženy, se oprávněný může domáhat vůči majiteli účtu (jako poddlužníku) nařízení výkonu rozhodnutí příkazáním tzv. jiné peněžité pohledávky povinného (§ 312 a násl. o. s. ř.), popřípadě postižením tzv. jiného majetkového práva povinného (§ 320 o. s. ř.); předmětem výkonu rozhodnutí by tu byla pohledávka povinného nebo jeho jiné majetkové právo, na základě kterého má vůči majiteli účtu právo na prostředky vložené na účet.”

Na uvedeném závěru setrval Nejvyšší soud i v rozhodnutích vydaných po novele občanského zákoníku provedené zákonem č. 91/1998 Sb. a po novele občanského soudního řádu provedené zákonem č. 30/2000 Sb. V usnesení ze dne 31. 7. 2003, č. j. 20 Cdo 1284/2002, odkázal zcela na usnesení ze dne 14. 4. 2000 sp. zn. 21 Cdo 1774/99. V usnesení ze dne 16. 10. 2008, sp. zn. 20 Cdo 964/2007, pod bodem 2. uvedl, že „pokud jde o pohledávky z účtů, jejichž majitelem je manžel žalobkyně, ustanovení § 42 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb. se neuplatní, neboť předmětem takové exekuce je nárok manžela žalobkyně z pohledávky na účtu, jehož je majitelem, a tento nárok do společného jmění manželů nepatří.”

V rozsudku ze dne 14. 3. 2002, sp. zn. 20 Cdo 681/2001, Nejvyšší soud dovodil ve vztahu k daňové exekuci, že „daňovou exekuci, byl-li exekuční příkaz vydán na příkazání pohledávky na peněžní prostředky daňového dlužníka na účet vedený u banky, lze provést jen u pohledávky z účtu, jehož majitelem je povinný (daňový dlužník). Pohledávka z jiného účtu není způsobilým předmětem této exekuce, i kdyby na účtu byly uloženy peněžní prostředky povinného (daňového dlužníka). Peněžní prostředky uložené na účtu, jehož majitelem je osoba od daňového dlužníka odlišná, lze postihnout způsobem uvedeným v § 320 o. s. ř.”

Je skutečností, že od roku 1998, resp. od roku 2000, se vytváří jiný právní názor. Ten vychází ze změny právní úpravy společného jmění manželů od 1. 8. 1998 provedené zákonem č. 91/1998 Sb. a ze změny občanského soudního řádu provedené zákonem

č. 30/2000 Sb. od 1. 1. 2001, konkrétně ze znění § 262a a § 255 odst. 2 o. s. ř. Vyjádřený právní názor se snaží zvrátit dosavadní judikaturu Nejvyššího soudu v této oblasti. Byl prezentován v Právním rádci č. 6/2000 a v Právních rozhledech č. 10/2002. Cílem tohoto názoru je prokázat, že nová právní úprava vytváří zákonné předpoklady i pro exekuční postih pohledávek manžela povinného.

Tento názor vyúsťuje v závěr, že manžel jako majitel účtu bude vždy odpovídat věřitelům za závazky tvořící SJM, nikoliv peněžitými prostředky na tomto účtu, ale pohledávkou nabytou jím za trvání manželství z titulu smlouvy o účtu. Pokud vznikne závazek, jenž tvoří SJM podle § 145 odst. 3 občanského zákoníku za trvání manželství manželu majitele účtu, jehož pohledávka z titulu smlouvy o účtu též SJM tvoří podle § 143 odst. 1 písm. a) občanského zákoníku, odpovídá věřiteli majitel účtu jako manžel dlužníka, jemuž takový závazek vznikl, s tímto dlužníkem společně a nerozdílně.

Autoři této teorie nesouhlasí s názorem, že oprávněný se může domáhat vůči majiteli účtu jako poddlužníkovi nařízení výkonu rozhodnutí příkázáním tzv. jiné peněžité pohledávky povinného podle § 312 o. s. ř., popřípadě postižením tzv. jiného majetkového práva povinného podle § 320 o. s. ř. s tím, že předmětem výkonu rozhodnutí by tu byla pohledávka povinného nebo jiné majetkové právo, na základě kterého má vůči majiteli účtu právo na prostředky vložené na účet. Tvrdí, že zdroje a právní tituly nabytí peněžních prostředků vložených na účet již nelze rozlišovat, protože na účtu již dochází k jejich smísení a peněžitým plnění z pohledávek poukázaných na účet byly tyto pohledávky transformovány na pohledávku vkladovou. Podle názoru autorů lze exekučně postihnout jen pohledávku z účtu.

VII.

Postavení exekutora a jeho odpovědnost za kárné provinění

K postavení exekutora při výkonu exekuční činnosti jako veřejného činitele (od 1. 1. 2010 jako úřední osoby podle § 127 odst. 1 písm. f) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník) se vyjádřil opakovaně Ústavní soud. V nálezu ze dne 27. 11. 2007, sp. zn. II ÚS 1331/07, uvedl, že soudní exekutor „*tento svůj status získal podle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), v platném znění. Ustanovení § 1 odst. 1 tohoto zákona mimo jiné stanoví, že soudní exekutor je fyzickou osobou, kterou stát pověřil exekutorským úřadem. Podle ustanovení § 4 exekučního řádu má exekutor při výkonu exekuční činnosti postavení veřejného činitele. Z uvedeného vyplývá, že exekučním řádem přenesl stát část výkonu své moci – specificky moci soudní, již je třeba rozumět soudní řízení počínaje řízením nalézacím až po řízení vykonávací, na soudní exekutory. Jimi sice jsou fyzické osoby, avšak tato skutečnost má význam toliko právně technický či organizačně institucionální. Z hlediska funkcionálního vykonávají tyto osoby státní moc. Jinými slovy – vykonává-li exekutor funkce, které by jinak byl povinen vykonávat stát, je při výkonu svěřené státní moci povinen dbát a respektovat základní práva těch osob, ve vztahu k nimž přenesenou státní moc vykonává.*”

V nálezu ze dne 3. 3. 2009, sp. zn. Pl. ÚS 51/05 Ústavní soud uvedl, že soudní exekutor je fyzickou osobou „splňující předpoklady uvedené v § 9 - § 15 exekučního řádu, která v exekučním řízení jednak plní úkoly státu na ni přenesené, avšak zároveň při své činnosti vystupuje v postavení podnikatele podle obchodního zákoníku, který má z úspěšného provedení exekuce zisk (a současně nese i odpovídající podnikatelské riziko – viz např. usnesení Ústavního soudu sp. zn. II ÚS 150/04, usnesení sp. zn. III ÚS 118/05 a další, dostupná na <http://nalus.usoud.cz>). [...] Platná právní úprava ve jménu zvýšení efektivity přináší některá potenciální rizika, pokud jde o eventuální přehmaty ze strany soudního exekutora vůči povinnému. Skutečnost, že exekutor je osobou markantně ekonomicky zainteresovanou na úspěšnosti výkonu rozhodnutí, má na jedné straně zajišťovat již zmíněnou efektivitu exekuce, zároveň však stejná skutečnost může vést k pochybnostem, zda konkrétní soudní exekutor bude za všech okolností postupovat vůči osobě dlužníka spravedlivě, a to včetně plného uplatnění zásady proporcionality zásahu státní moci do práv občanů. Uvedená pochybnost je přitom podložena reálnou zkušeností z praxe orgánů veřejné moci, včetně obecných soudů a Ústavního soudu i z praxe nevládních organizací. [...] Garanci, že nebude bez kontroly ponechána exekutorům „volná ruka“, jak ve svém návrhu zmiňuje stěžovatelka, však musí představovat zejména důsledně uplatňovaná odpovědnost exekutora za jeho excesivní přehmaty. Za zcela klíčový požadavek s ústavněprávní relevancí je třeba považovat fungování účinného státního dohledu nad exekuční činností, vykonávaného Ministerstvem spravedlnosti ve smyslu § 7 a násl. exekučního řádu. V této souvislosti lze rovněž poukázat na změny exekučního řádu, účinné od 1. 1. 2008 (zákonem č. 347/2007 Sb.), pokud jde o rozšíření kárné odpovědnosti exekutorů i na porušení stavovských předpisů a prodloužení subjektivní i objektivní doby, v níž je možno kárné řízení zahájit.”

Kárná odpovědnost soudního exekutora je exekučním řádem vymezena velmi široce. Podle § 116 odst. 2 exekučního řádu je kárným postižením závažné nebo opětovné a) porušení jeho povinností stanovených právním nebo stavovským předpisem anebo usnesením komory, nebo b) narušení důstojnosti exekutorského povolání jeho chováním.

Ve srovnání s vymezením kárné odpovědnosti soudního exekutora je kárné provinění soudce definováno v § 87 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, jako zaviněné porušení povinností soudce, jakož i zaviněné chování a jednání, jímž soudce narušuje důstojnost soudcovské funkce nebo ohrožuje důvěru v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů.

Kárné provinění státních zástupců je pak v § 28 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, definováno jako zaviněné porušení povinností státního zástupce, zaviněné chování nebo jednání státního zástupce, jímž ohrožuje důvěru v činnost zastupitelství nebo v odbornost jeho postupu anebo snižuje vážnost a důstojnost funkce státního zástupce.

Z tohoto vymezení kárné odpovědnosti plyne, že kárná odpovědnost exekutorů je vymezena velmi přísně, neboť - je-li kárným proviněním závažné nebo opětovné porušení povinností stanovené právním předpisem - předpokládá se, že předmětem kárného stíhání může být i zákonnost postupu soudního exekutora. Tomu ostatně nasvědčuje právní úprava dohledu nad činností exekutorů obsažená v § 7 exekučního řádu.

K výše uvedenému lze uvést, že ne každé porušení povinností stanovených právním předpisem anebo usnesením Exekutorské komory bude kárným proviněním. Stěžejní otázkou je posouzení závažnosti porušení povinností, jejíž hodnocení závisí na všech okolnostech konkrétního případu. Závažnost porušení povinnosti se proto určuje významem chráněného zájmu, který byl činem dotčen, způsobem provedení činu a jeho následky, okolnostmi, za nichž byl čin spáchán, osobou kárně obviněného, mírou zavinění a jeho pohnutkou. Bude třeba přihlížet i k tomu, že případná újma způsobená chybným postupem exekutora může být v mnoha případech ireverzibilní, neboť náhrada škody formou uvedení v předešlý stav (naturální restituce) je pro škody vzniklé v exekučním řízení podle § 57 exekučního řádu vyloučena, a lze se tedy domáhat jen finančního odškodnění.

Kárný senát souhlasí s názorem, že kárné řízení proti exekutorům se nemůže stát prostředkem sjednocování exekuční judikatury a nemůže nahrazovat věcný soudní přezkum rozhodnutí exekutorů, k němuž jsou příslušné soudy v jiném řízení, a to na základě systému opravných prostředků, které upravuje jak exekuční řád, tak i občanský soudní řád. Nemíní rovněž soudní exekutory postihovat za jejich právní názory. Nicméně, je-li podán návrh na zahájení kárného řízení soudního exekutora, je kárný soud povinen posoudit, zda skutky, v nichž je kárné obvinění spatřováno, zakládají kárnou odpovědnost, či nikoliv. Kárný senát je přesvědčen, že soudní exekutor by měl být kárně odpovědný za své excesivní přehmaty, pod něž lze jistě podřadit porušení zřejmého a nesporného ustanovení zákona, případně jeho interpretaci naprosto extrémním a nepřijatelným způsobem.

VIII.

K závaznosti judikatury

Jakkoliv se Česká republika nenachází v tradičním prostředí precedentálního práva, současná literatura většinou připouští, že soudní rozhodnutí, a to zejména tzv. konstantní judikatura vyšších soudů, která zpravidla bývá, ať už oficiálně nebo neoficiálně publikována, působí jakoby byla pramenem práva. Někdy se v tomto smyslu hovoří o soudcovském právu v zemích psaného práva a někdy se tomuto působení říká dotváření práva. Uvedený názor má nepochybně své důvody. Především se vychází ze skutečnosti, že celý vnitrostátní právní řád je založen na principu vnějšího souladu a hierarchického uspořádání. Tato základní maxima musí být nazírána jako dominující hledisko při výkladu jeho jednotlivých součástí. Je proto chybný takový náhled na právní řád, který jeho jednotlivé vrstvy vnímá relativně izolovaně, a to z hlediska materiálního i formálního. Dále se vychází z toho, že z platné právní úpravy je zřejmé, že úkolem nejvyšších soudů je zajistit jednotu a zákonnost rozhodování (§ 14 zákona č. 6/2006 Sb., § 12 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní). Nerespektování judikatury vrcholných soudních orgánů by proto vedlo k popření jejich sjednocující funkce, což by mimo jiné znamenalo nejen porušení zásad spravedlivého procesu, ale i principů demokratického právního státu, zejména principu předvídatelnosti soudního rozhodování a principu právní jistoty účastníků řízení.

Z výše uvedeného nelze dovodit jiný závěr než ten, že judikatura nejvyšších soudů je pro soudy nižších stupňů závazná, a to nikoliv pouze v rovině kasační, ale i v rovině precedenční.

Shora uvedené závěry pak nutně musí platit i pro soudní exekutory, a to tím spíše, že podle § 2 exekučního řádu vykonává exekutor exekuční činnost nezávisle, ale současně je při výkonu exekuční činnosti vázán Ústavou České republiky, zákony, jinými právními předpisy a rozhodnutími soudu vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí a exekučním řízení. Zákon neomezuje vázanost exekutorů rozhodnutími soudu pouze na rovinu kasační. Znění citovaného ustanovení, podle něhož jsou exekutoři vázáni i rozhodnutími soudu vydanými v řízení o výkonu rozhodnutí, naopak nasvědčuje vázanosti těmito rozhodnutími i v rovině precedenční. Není totiž důvodu pro to, aby soudní exekutoři, na něž stát přenesl zákonem výkon soudní moci při výkonu této činnosti, byli - na rozdíl od soudců - absolutně nezávislí, resp. vázáni pouze Ústavou, zákony a právními předpisy, zatímco soudy, které rozhodují o opravných prostředcích uplatněných účastníky řízení proti jejich postupu, by judikaturou vyšších soudů vázány byly.

Kárný senát dovozuje, že ustanovení § 2 exekučního řádu stanoví pro soudní exekutory povinnost respektovat rozhodnutí soudů vydaná v řízení o výkon rozhodnutí a exekučním řízení nejen v rámci instanční (kasační) závaznosti, ale i v rovině závaznosti precedenční.

Jinou otázkou je, zda nerespektování konstantní soudní judikatury zakládá kárnou odpovědnost exekutorů. V rámci nyní posuzované věci kárný senát tuto otázku neposuzoval, neboť soudní exekutor byl kárně stíhán pro závažné porušení povinností vyplývajících přímo z exekučního řádu a občanského soudního řádu.

IX.

Posouzení jednotlivých skutků

1.

Kárně obviněnému bylo v návrzích ministra spravedlnosti ze dne 2. 11. 2010 a 26. 11. 2010 pod body 1) kladeno za vinu, že v rozporu s ustanovením § 36 odst. 2 a § 42 odst. 1 exekučního řádu přibral usnesením manžele povinných za účastníky řízení a exekuci realizoval postižením majetku ve společném jmění manželů, přestože vymáhané závazky vznikly před uzavřením manželství.

Jak vyplývá z bodu I. odůvodnění tohoto rozhodnutí, skutky popsané v obou návrzích na zahájení řízení v bodech 1) se staly. Manželství O. a L. D. bylo uzavřeno dne 26. 8. 2008 (rozvedeno dne 10. 5. 2010), zatímco vykonatelný titul proti povinnému O. D. je ze dne 23. 3. 2007. Manželství R. a M. S. bylo uzavřeno dne 11. 7. 2009, přičemž vykonatelný titul proti povinné M. S. je ze dne 22. 11. 2005. Podle § 262a odst. 1 věty první o. s. ř. lze výkon rozhodnutí na majetek patřící do společného jmění manželů nařídit také tehdy, jde-li o vydobytí závazku, který vznikl za trvání manželství, byť jen jednomu z manželů. Totéž vyplývá i z ustanovení § 42 odst. 1 věty první exekučního řádu, z čehož lze

dovodit, že pro závazky vzniklé před uzavřením manželství výkon rozhodnutí (exekuci) na společné jmění manželů nařídít nelze. Uvedený závěr samozřejmě vyvolává úvahy v tom směru, že povinní, tedy dlužníci, kteří neplní své závazky, by nemuseli použít převážnou část svého majetku pro úhradu svých starých - před uzavřením manželství vzniklých - závazků. To by znamenalo, že pro závazky vzniklé před uzavřením manželství by (v převážné většině případů) neexistovala možnost, pokud by dlužníci neměli výlučný majetek, věřitele uspokojit. Nicméně i v článku JUDr. Poledny a JUDr. Dvořáka uveřejněného v časopisu Právní rozhledy č. 10/2002, jehož závěrů se kárně obviněný dovolává, vycházejí autoři pro své úvahy z premisy, že jak pohledávka (vůči peněžnímu ústavu), tak závazek věřitele, vznikly za trvání manželství, byť i jen jednomu z manželů, a v této situaci tvoří společné jmění manželů.

Kárný senát se blíže touto problematikou nezabýval, neboť přistoupil na obhajobu kárně obviněného opírající se o judikaturu Nejvyššího soudu, konkrétně o usnesení ze dne 19. 3. 2008, sp. zn. 20 Cdo 1690/2007, podle níž se vznik vymáhané pohledávky, tedy skutečnost, zda vznikla za trvání manželství či nikoliv, při nařízení výkonu rozhodnutí nezjišťuje. Přitom šlo o situaci, kdy se povinný hájil před okresním a krajským soudem i v dovolání tím, že vymáhaná pohledávka vznikla za trvání jeho předchozího manželství a jeho bývalá manželka se při vypořádání SJM dohodou ze dne 13. 1. 2004 zavázala k úhradě této pohledávky (viz bod V. odůvodnění). I za tohoto stavu vyslovil Nejvyšší soud názor, že jedinou obranou je postup podle § 267 o. s. ř., tj. excindanční žalobou. Kárný senát zvažoval, zda výše uvedený postup vztahující se k nařízení výkonu rozhodnutí platí i pro fázi vydání exekučního příkazu. Dospěl k závěru, že je-li v § 47 odst. 2 exekučního řádu vyjádřena rovnost usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí vydaného postupem soudu podle občanského soudního řádu a usnesení o nařízení exekuce vydaného soudem ve spojení s exekučním příkazem vydaným exekutorem podle exekučního řádu, platí závěry vyslovené Nejvyšším soudem i pro stádium vydání exekučního příkazu. Za této situace nemohl dospět k jinému závěru než k tomu, že postup vytýkaný exekutorovi v bodech 1. návrhu na zahájení kárného řízení kárnou odpovědnost nezakládá.

Kárný senát shrnul, že nezjišťoval-li exekutor před vydáním exekučního příkazu, zda vymáhaná pohledávka vznikla před uzavřením manželství, nezakládá jeho postup kárné provinění, neboť vznik pohledávky za trvání manželství, tj. splnění podmínky nezbytné pro použití majetku tvořícího společné jmění manželů, se při vydání exekučního příkazu nezjišťuje. Obranu, že vymáhaná pohledávka nesmí být uspokojena z majetku, který se považuje za součást společného jmění manželů, například proto, že vznikla povinnému před uzavřením manželství nebo po jeho rozvodu, lze uplatnit pouze způsobem uvedeným v § 267 o. s. ř., tj. tzv. vylučovací žalobou.

Za tohoto stavu kárný senát kárně obviněného pro skutky uvedené v bodech 1) obou návrhů na zahájení kárného řízení zprostil podle § 19 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb. za použití § 226 písm. b) trestního řádu, neboť tyto skutky nejsou kárným proviněním.

Kárně obviněnému bylo v návrzích na zahájení kárného řízení pod body 2) kladeno za vinu, že v rozporu s ustanovením § 320 o. s. ř. vydal exeukční příkazy, jimiž postihl jiná majetková práva, a to peněžní prostředky na účtu manželů povinných, které měly patřit do společného jmění manželů, přičemž v nich označil a jednal jako s účastníky řízení a poddlužníky peněžní ústavy, ač tyto účastníky řízení nebyly.

Při posuzování těchto skutků vycházel kárný soud z toho, že institut prikázání pohledávky upravuje exekuční řád pouze rámcově a v dalším odkazuje na použití občanského soudního řádu. Vycházel tedy z příslušných ustanovení tohoto zákona.

Kárný senát předesílá, že kárně obviněnému nebylo kladeno za vinu, že nerespektoval judikaturu Nejvyššího soudu. Naopak z usnesení tohoto soudu ze dne 14. 4. 2000, sp. zn. 20 Cdo 1774/99, vyplývá, ovšem za splnění určitých podmínek, možnost provést výkon rozhodnutí z účtu u peněžního ústavu manžela povinného podle § 320 o. s. ř.

Citované rozhodnutí Nejvyššího soudu blíže nepopisuje způsob provedení výkonu rozhodnutí podle § 312 a § 320 o. s. ř., vyplývá však z něho zcela jednoznačně, že předmětem výkonu rozhodnutí by tu byla pohledávka povinného nebo jiné majetkové právo, na základě kterého má vůči majiteli účtu jako poddlužníku právo na prostředky vložené na účet.

Institut výkonu rozhodnutí prikázáním pohledávky obsahuje občanský soudní řád od své účinnosti, tj. od 1. dubna 1964. Již v této původní úpravě je prikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu obsaženo v § 303 a násl., prikázání jiných peněžitých pohledávek v § 312 a násl. a prikázání jiných majetkových práv v § 320 a násl., přičemž zásadní principy vyslovené v původní právní úpravě platí přes několik desítek novelizací tohoto předpisu doposud.

Z hlavy III. části šesté o. s. ř. je patrné, že zákonodárce upravil tři typy výkonu rozhodnutí prikázáním pohledávky, a to prikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, prikázání jiných peněžitých pohledávek a postižení jiných majetkových práv, přičemž pro každý z těchto výkonů rozhodnutí stanovil zvláštní pravidla postupu. Zatímco u prikázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu provádí výkon rozhodnutí peněžní ústav tak, že při splnění zákonných podmínek provede odepsání vymáhané pohledávky a jejího příslušenství z účtu a vyplatí ji oprávněnému (§ 307 o. s. ř.), je postižení jiných majetkových práv založeno na zcela odlišné konstrukci. Předpokládá totiž nějaké majetkové právo (nikoliv mzdu, peněžitou pohledávku nebo nárok uvedený v § 299 o. s. ř.), které má povinný vůči svému dlužníku, jenž se pro účely tohoto způsobu výkonu rozhodnutí stává poddlužníkem. Z tohoto důvodu musí návrh na nařízení výkonu rozhodnutí kromě náležitostí, které má každý návrh na zahájení výkonu rozhodnutí, obsahovat označení dlužníka povinného a individualizaci pohledávky povinného, která má být oprávněnému prikázána. Provedení výkonu rozhodnutí prikázáním jiného majetkového práva (jiné peněžité pohledávky § 320 odst. 2 o. s. ř.) náleží dlužníku povinného a je pouze na něm, aby posoudil, zda podle jemu doručeného usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí může být výkon rozhodnutí také proveden. Dospěje-li dlužník povinného k závěru, že podle doručeného usnesení nemůže být výkon rozhodnutí

proveden, například proto, že ve skutečnosti proti němu povinný nemá příkázanou pohledávku, není povinen to oznámit soudu. Uvedený závěr má dlužník povinného oznámit oprávněnému, sdělit mu důvody, proč jím navržený a podle jeho názoru nařízený výkon rozhodnutí nemůže být proveden, a tímto způsobem se pokusit zabránit podání poddlužnické žaloby.

Provedení výkonu rozhodnutí příkazáním jiného majetkového práva (jiné peněžitě pohledávky) svěřuje tedy zákon dlužníku povinného, přičemž oprávněnému k pohledávce povinného za jeho dlužníkem vzniká tzv. úkojné právo vůči tomuto poddlužníku. Nevyplatí-li dlužník povinného oprávněnému pohledávku, má oprávněný právo na zaplacení příkázané pohledávky uplatnit u soudu, a to vůči poddlužníku tzv. poddlužnickou žalobou. Tato žaloba se neprojednává v rámci řízení o výkonu rozhodnutí, ale ve sporném řízení podle části třetí občanského soudního řádu.

V exekučních příkazech v návrhu označených rozhodl kárně obviněný o provedení exekuce jiných majetkových práv podle § 320 o. s. ř., přičemž za dlužníky povinných považoval zřejmě jejich manžele (takto ovšem nejsou manželé povinných označeni). Další průběh exekuce byl tedy svěřen do rukou poddlužníků (manželů povinných) a bylo pouze na nich, jak budou vůči oprávněným postupovat. Přesto však kárně obviněný příkazal peněžnímu ústavu, aby s peněžními prostředky na účtu manželů povinných nenakládal, aby je zablokoval a v případě exekučního řízení ve věci sp. zn. 103 Ex 03063/09 exekuci provedl odepsáním vymáhané pohledávky a jejího příslušenství z účtu manželky povinného. Tento nezákonný postup vedl k poškození majetku manželů povinných způsobem, který je v rozporu se zákonem (§ 320 odst. 2 a § 312 a násl. o. s. ř.).

Výše uvedený závěr kárného senátu potvrzuje i judikatura obecných soudů. V usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 3. 9. 2008, sp. zn. 12 Co 914/2007, je mimo jiné uvedeno, že „judikatura obecných soudů (jakož i rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR shora zmíněná) zcela nezavrhují možnost postihnout peněžní prostředky uložené na účtu manžela povinné, když zároveň připouští možnost jejich poškození jinými způsoby provádění exekuce, a to buď příkazáním jiné peněžitě pohledávky ve smyslu § 312 o. s. ř. nebo poškozením i jiných majetkových práv ve smyslu § 320 o. s. ř. [...] Nicméně v obou posledně uvedených případech se však musí jednat o jinou peněžitou pohledávku nebo jiné majetkové právo povinné (v daném případě nárok povinné na peněžité prostředky náležející do SJM vůči manželovi a nikoliv vůči peněžnímu ústavu). Výše zmíněná judikatura nikdy nevedla k navození legalizace postupu, který by oprávněné umožňoval přístup přímo k účtu osoby odlišné od povinné a to se všemi důsledky s tím spojenými, tedy i případnou možností uplatnit poddlužnickou žalobou nárok na výplatu peněz přímo vůči peněžnímu ústavu [...] Pověřený exekutor přistoupil (formálně) k poškození jiného majetkového práva, které má být podle názoru exekutora součástí společného jmění manželů (tedy povinné a jejího manžela) a to práva na výplatu peněžních prostředků z účtu manžela povinné Ing. Z. R. u peněžních ústavů, když však zároveň v dalších výrocích svých exekučních příkazů navozuje v podstatě stejný režim, jak má na mysli ust. § 303 a násl. o. s. ř., neboť příkazuje peněžním ústavům, u nichž jsou účty manžela povinné vedeny, jednak nevyplácet doručením příkazu peněžní prostředky manželů povinné, a zároveň těmto příkazuje odepsat peněžní prostředky do výše vymáhané pohledávky z těchto účtů a tyto převést na účet soudního exekutora. Uvedený postup odvolací soud nepovažuje za zákonný, neboť takový postup

odporuje ustanovením občanského soudního řádu upravujících exekuci postižením jiné peněžité pohledávky či jiného majetkového práva a ustálenému výkladu těchto ustanovení.

Režim vyplývající z ustanovení § 312 – 316 o. s. ř. a ust. § 320 o. s. ř. je odlišný v tom, že tu může existovat pohledávka povinného, resp. jiné majetkové právo za jinou osobou (manžel povinného), která má u peněžního ústavu veden účet, přičemž postižením takové pohledávky či jiného majetkového práva nastává povinnost této jiné osoby (manžela povinného) ve smyslu ust. § 314a odst. 1 o. s. ř. Nařízení exekuce (výkonu rozhodnutí) ve smyslu ust. § 312 – 316 o. s. ř. a ust. § 320 o. s. ř. nemůže zakládat povinnost peněžního ústavu vyplatit pohledávku oprávněnému, k tomu může dojít výhradně v případě nařízení exekuce (výkonu rozhodnutí) dle ust. § 303 o. s. ř.

Pokud pověřený soudní exekutor rozhodl v jím vydaných exekučních příkazech o tom, že exekuce bude realizována postižením jiného majetkového práva, nicméně současně příkazuje peněžním ústavům, u nichž jsou účty manžela povinné vedeny nevyplácet doručení příkazu peněžní prostředky manželu povinné a odepsat peněžní prostředky do výše vymáhané pohledávky z těchto účtů, a tyto převést na jeho účet, potom se v konečném důsledku jedná o realizaci exekuce postižením účtu manžela povinné, což, jak již bylo výše uvedeno, je nepřípustné”.

Nezákonný postup exekutora uvedený ve skutcích pod bodem 2) návrhu na zahájení kárného řízení považuje kárný senát za závažné porušení povinnosti uvedené v § 320 o. s. ř. a v dalších ustanoveních, která se pro výkon rozhodnutí postižením jiných majetkových práv použijí. Závažnost spatřuje jednak v tom, že právní úprava postupů při různých způsobech výkonu rozhodnutí příkázáním pohledávky je v právním řádu již od 1. 4. 1964, stejně jako výklad těchto ustanovení, a jednak v tom, že soudní exekutor vytvořil protiprávní stav, kdy vůči dlužníkům povinných, v jejichž dispozici byl další osud exekuce, včetně případného neúspěchu poddlužnické žaloby (závazky povinných vznikly před uzavřením manželství), uplatnil postup, který vedl k nepřípustnému zablokování jejich účtů u peněžního ústavu. Postup kárně obviněného je porušením nesporného ustanovení zákona a exekuce postižením jiných majetkových práv byla provedena nepřijatelným způsobem.

Kárný senát k tomu dodává, že soudnímu exekutorovi není vytýkáno to, že k vymožení pohledávek oprávněných použil exekuci příkázáním jiných majetkových práv podle § 320 o. s. ř., ani to, že jeho postup byl výrazem zaujatého právního názoru, ale skutečnost, že postup podle § 320 o. s. ř. realizoval způsobem, který vyústil v nepřípustné omezení vlastnictví dlužníků povinných, který je v rozporu s článkem 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Kárně obviněnému polehčuje skutečnost, že v období od ledna 2006 do 25. 6. 2009 nebyl shledán vinným kárným postižením pravomocným rozhodnutím Exekutorské komory. V této souvislosti kárný soud uvádí, že rozhodnutím kárného senátu Nejvyššího správního soudu, ze dne 7. 10. 2010, č. j. 14 Kse 5/2010 – 84, byl kárně obviněný zproštěn podle § 19 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů, pro tam vymezený skutek. Kárný senát v odůvodnění rozhodnutí shrnul, že není-li v návrhu na zahájení kárného řízení uvedeno,

jaký právní předpis soudní exekutor porušil a v čem jiném je spatřována nesprávnost jeho postupu, a zjistí-li se, že exekuční příkaz byl vydán na postižení jiných majetkových práv podle § 49 odst. 1 písm. d) a § 52 odst. 1, 2 exekučního řádu za použití § 320 o. s. ř. (zde na peněžní prostředky z účtu manžela povinné u peněžního ústavu), což judikatura Nejvyššího soudu obecně připouští, není takový postup soudního exekutora způsobilý založit kárnou odpovědnost. Z citace právní věty v tomto rozhodnutí uvedené plyne, že procesní postavení soudního exekutora bylo odlišné od nyní posuzované věci.

Kárný senát shrnuje, že vydá-li soudní exekutor exekuční příkaz na provedení exekuce postižením jiných majetkových práv podle § 320 o. s. ř., konkrétně práva povinného na finanční prostředky vyplacené z účtu manžela povinného, a současně přikáže peněžnímu ústavu, aby z účtu manžela povinného nevyplácel peněžní prostředky, neprováděl na ně započtení ani jinak s nimi nenakládal, tento účet blokoval a poté provedl exekuci odepsáním vymáhané pohledávky a jejího příslušenství, dopouští se závažného porušení povinností uvedených v § 320 o. s. ř., neboť arrestatorium a další postup uplatnil ve vztahu k subjektu, vůči němuž oprávněnému úkojné právo nemohlo vzniknout. Současně nepřipustně omezil majetek dlužníka povinného, ačkoliv je pouze na tomto poddlužníku, aby posoudil, zda podle jemu doručeného exekučního příkazu může být exekuce vůbec provedena.

Kárný senát postihl kárně obviněného pouze napomenutím podle § 116 odst. 3 písm. a) exekučního řádu při vědomí, že stěžejním je účel a smysl kárného řízení, jenž má především zabránit tomu, aby soudní exekutor v budoucnosti exekuci příkázáním jiných majetkových práv v rozporu se zákonem neprováděl.

3.

Kárně obviněnému bylo dále v návrhu ministra spravedlnosti ze dne 2. 11. 2010 na zahájení kárného řízení v bodu 3) kladeno za vinu, že v rozporu s ustanovením § 88 odst. 2 písm. f) exekučního řádu vydal dne 1. 3. 2010 exekuční příkaz č. j. 103 Ex 03063/09 – 23 k úhradě nákladů exekuce, kde pouze formálně vyčíslil náklady exekuce a náklady oprávněného bez řádného odůvodnění.

Ustanovení § 88 odst. 1 písm. f) exekučního řádu uvádí, že příkaz k úhradě nákladů exekuce obsahuje stanovení povinnosti k náhradě nákladů, včetně jejich vyčíslení a odůvodnění. Zákon měl nesporně na mysli odůvodnění těch konkrétních nákladů, které jsou v příkaze k úhradě nákladů vyčísleny a ohledně nichž je stanovena povinnost je zaplatit.

Lze tedy souhlasit s názorem, že příkaz k úhradě nákladů exekuce ze dne 1. 3. 2010, č. j. 103 Ex 03063/09 – 23, jehož odůvodnění obsahuje pouze výčet a znění jednotlivých právních předpisů, nemá ve vztahu k výroku, v němž je stanovena výše nákladů, které měl povinný zaplatit, žádnou vypovídací hodnotu. Je pravděpodobné, že při splnění podmínek v § 88 odst. 3 exekučního řádu by byl příkaz k úhradě nákladů exekuce zrušen pro nepřezkoumatelnost.

Kárný senát tedy konstatoval, že skutek se stal, nicméně kárnou odpovědnost soudního exekutora ve vztahu k tomuto skutku neshledal.

Soudní exekutor se v rámci své obhajoby dovolává toho, že jeho rozhodovací činnost představuje výkon soudní moci a jeho činnost v základu zcela odpovídá činnosti soudce, a že kárná odpovědnost soudců a exekutorů za jejich rozhodovací činnost musí být posuzována z obdobných hledisek. Kárný senát je přesvědčen, že právě příkaz k úhradě nákladů exekuce představuje rozhodovací činnost exekutora, která se blíží rozhodnutí soudce o náhradě nákladů řízení. Nepřezkoumatelnost odůvodnění výroku o náhradě nákladů řízení však dosud nevedla k postavení soudce před kárný soud. Navíc kárný senát nehodlá nahrazovat přezkumnou činnost obecných soudů, která jediná by za splnění podmínek § 88 odst. 3 exekučního řádu byla na místě.

Kárný senát shrnuje, že nepřezkoumatelnost příkazu k úhradě nákladů exekuce nezakládá kárnou odpovědnost soudního exekutora. Nepřezkoumatelnost příkazu k úhradě nákladů exekuce přezkoumává k námitkám účastníků řízení příslušný soud, jehož činnost není kárný senát oprávněn nahrazovat.

Z výše uvedených důvodů rozhodl kárný senát tak, jak je ve výroku tohoto rozhodnutí uvedeno. O nároku na náhradu účelně vynaložených nákladů kárně obviněného bude rozhodnuto samostatným rozhodnutím.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. února 2011

JUDr. Marie Turková
předsedkyně kárného senátu